

Дисциплінарні та методологічні особливості науки про Китай

*В. О. Кіктенко,
доктор філософських наук,
А. Ю. Кримського НАН України,
01001, Україна, Київ, вул. Грушевського 4
kiktenko@gmail.com*

В статті розглянуто методологічні та дисциплінарні особливості формування західної науки про Китай у формі синології (Sinology, 漢學 / 汉学, hàn xué), китайських досліджень (Chinese Studies, 中國學 / 中国学, Zhōngguó xué), нової синології (Sinology; 后汉学 / 後漢學, Hòu hàn xué) та синологізму (Sinologism). Західна синологія від початку була сконцентрована на розумінні китайського мислення та китайської цивілізації шляхом вивчення мови, літератури, історії та культури. До кінця XIX століття синологія була повністю тотожна китайській філології. В XX столітті синологія повноцінно увійшла в програми західних університетів й значно розширилась дисциплінарно шляхом використання методів інших суспільних наук. Після закінчення Другої світової війни на підставі міждисциплінарного підходу регіональних досліджень було оскаржене панування класичної синології та започатковані китайські дослідження. На початку XX століття на основі власних унікальних інтелектуальних традицій і виходячи з актуальних завдань державного будівництва того часу в Китаї була створена [китайська] національна наука або [китайська] синологія (國學 / 国学, guó xué), головним завданням якої стало вивчення давньокитайської цивілізації. На початку XXI століття з'явилася «нова синолога» – наукова дисципліна та інтелектуальний рух, спрямовані на формування критичного і цілісного розуміння Китаю та Китаємовного світу в минулому і сьогоденні шляхом з метою виправлення недоліків класичної західної синології і повернення до її початковим підходам. Концепцією синологізму позначається неявна ідеологія у виробництві знань про Китай та в синології, система знань і практична теорія виробництва знань. Внутрішня логіка синологізму – це «культурне несвідоме», яке привело до повсюдним спотворенням і неправильним уявленням у виробництві знань про Китай як на Заході, так і в Китаї. Історичний розвиток та різні форми синологізму розуміється як глобальний та багатовимірний інтелектуальний рух, який виник в результаті зусиль Заходу по залученню Китаю в західноорієнтований світ і систему знань. Синологія, китайські дослідження, сучасні китайські дослідження, нова синологія та синологізм не є глобальними і представлені в світі вкрай нерівномірно.

Ключові слова: синологія, [китайська] синологія, китайські дослідження, нова синологія, синологізм, наука, методологія, Китай, Захід

Disciplinary and Methodological Characteristics of Science about China

*V. Kiktenko
DSc (Philosophy)
A. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine
4, Hrushevskoho Str., Kyiv, 01001, Ukraine
kiktenko@gmail.com*

The article considers methodological and disciplinary features of the formation of Western science about China in the form of Sinology, Chinese Studies, New Sinology (後漢學, hòu hàn xué), [Chinese] Sinology (國學 / 国学, guó xué) and Sinologism. Western Sinology was initially focused on understanding Chinese thinking and Chinese civilization through the study of language, literature, history and culture. By the end of the 19th century, Sinology was completely

identical to Chinese philology. In the 20th century, Sinology was fully integrated into the programs of Western universities and significantly expanded as a scientific discipline by using the methods of other social sciences. After the end of World War II, the dominance of classical Sinology was rejected on the basis of an interdisciplinary approach of area studies, and, as a result, Chinese studies were founded. At the beginning of the 20th century, [Chinese] national science or [Chinese] Sinology, whose main task was the study of ancient Chinese civilization, was created on the basis of its own unique intellectual traditions and proceeding from the urgent tasks of state building of that time. At the beginning of the 21st century, a New Sinology, scientific discipline and intellectual movement emerged, aimed at building a critical and holistic understanding of China and the Sinophone world in the past and the present with the aim of correcting the shortcomings of classical Western Sinology and returning to its original approaches. The concept of Sinologism denotes a hidden ideology in the production of knowledge about China and in Sinology, the system of knowledge and the practical theory of knowledge production. The internal logic of Sinologism is a “cultural unconscious”, which led to widespread distortions and misconceptions about the production of knowledge about China in the West and in China. Historical development and various forms of sinology is understood as a global and multidimensional intellectual movement that arose as a result of Western efforts to attract China to a Western-oriented world and a system of knowledge. Sinology, Chinese studies, modern Chinese studies, New Sinology and Sinologism are not global and are very unevenly represented in the world.

Keywords: Sinology, [Chinese] Sinology, Chinese studies, New Sinology, Sinologism, science, methodology, China, West